

[Skytte.]

Nazistiske tyske generaler er for mig ikke sandhedsvidner. Det undrer mig, hvis de i dag er det for det ærede medlem hr. Carsten Raft; jeg kunne bedre forstå, hvis det havde været tilfældet på et tidligere tidspunkt i det ærede medlems tilværelse, dengang han havde travlt med at efterligne de metoder, man praktiserede i det land, der senere overfaldt os.

Når det drejer sig om en bedømmelse af begivenhederne forud for vedtagelsen af 19. januar-erklæringen, vil jeg tilsidst fremhæve, at det kan være rigtigt at have forskellige kendsgerninger for øje. Der var forskellige spørgsmål, som alle demokratiske partier dengang var enige om. Der var enighed om, at Danmark skulle føre neutralitetspolitik, og ved vedtagelsen af 19. januar-erklæringen var det en forudsætning, at vi ville vedblive at være neutrale. Alle var enige om, at i en eksistenskamp mod en stormagt kunne Danmark ikke hævde sig, og endelig var der enighed om at slutte ikke-angrebspagt med Tyskland. (Aksel Larsen: Nej!). Jeg fremhævede, at det var mellem alle *demokratiske* partier — det var i hvert fald meningen; det ærede medlem hr. Aksel Larsen er, jeg ved ikke, om jeg skal sige lykkeligt undtaget her. Jeg skal iøvrigt ikke beskæftige mig med det kommunistiske partis vekslende synspunkter under de forskellige faser fra 1933 til begyndelsen af fyrrerne.

Ingen kunne derfor med rette vente, at 19. januar-erklæringen skulle forpligte regeringen til at lade foretage en oprustning og forberede sig på en eksistenskamp mod verdens stærkeste militærmagt — og ingen ventede det heller.

Der blev ikke i tiden fra den 19. januar til de første april dage fra venstres eller fra konservativ side fremsat kritik af regeringens dispositioner. Hvis de to partier dengang havde lagt det i 19. januar-erklæringen, som deres ordførere gør nu, ville de dengang i det mindste have kritiseret regeringen og i folketinget krævet foranstaltninger gennemført. Men det gjorde man ikke dengang. Når man derfor nu bebrejder den daværende regering, at den ikke kunne forudse, hvad der eventuelt kunne ske, har jeg lov til at henvise til, at det var først bagefter, venstre og konservative var i

stand hertil. Men når regeringen vidste, at der var enighed om ikke-angrebspagt, enighed om, at vort militær ikke kunne hævde sig i en eksistenskamp, enighed om, at Danmark skulle føre neutralitetspolitik, må deraf følge, at regeringen i sin politik måtte tage hensyn hertil og i alle dispositioner handle udfra, hvad den mente øjeblikket krævede under hensyntagen dertil.

Både det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen og det ærede medlem hr. Thestrup — og forresten vistnok også flere ærede medlemmer — har talt om den forkerte politik, der blev skæbnsvanger for Danmark. Efter min mening kan man sige, at tyskerne overfald på Danmark blev skæbnsvangert, men det er urigtigt at hævde, at det skæbnsvangre var en speciel følge af regeringens handlinger; det kunne være blevet mere skæbnsvangert, hvis det standpunkt, der nu er de konservatives, havde været gældende forud for og selve den 9. april. Jeg mener ikke, at tidspunktet i dag er til en drøftelse af Danmarks fremtidige militær- og udenrigspolitik — det mener jeg ikke hører hjemme under denne debat — men spørgsmålet er blevet rejst fra anden side. Dertil vil jeg blot bemærke, at det er tvivlsomt, om denne nye stillingtagen indebærer den tryghed og sikkerhed, man fra anden side lægger i den; thi hvor ulykkelig besættelsen end var, og hvilke betragtninger der end kan gøres gældende vedrørende begivenhederne i disse år, bør det dog vist ikke, heller ikke netop nu, glemmes, at Danmark trods alt kom bedre gennem krigens og besættelsens år end noget andet land, der blev inddraget i krigens begivenheder. Der er ikke meget sandsynlighed for, at det samme vil kunne siges, dersom Danmark igen skulle blive ramt af krigens ulykker.

Aksel Larsen: Det er jo i alt væsentligt lykkedes, som man havde planlagt det i forvejen, at holde debatten her fast ved spørgsmålet om den 9. april og begivenhederne nærmest forud for 9. april. Dette er i overensstemmelse med udvalgets betænkning og indstilling, som går hurtigt og tilgivende over regeringens og de ansvarlige tjenestemænds handlinger under besættelsen og til slut ender med at fastslå, at trods uenighed om vurderingen af regeringen